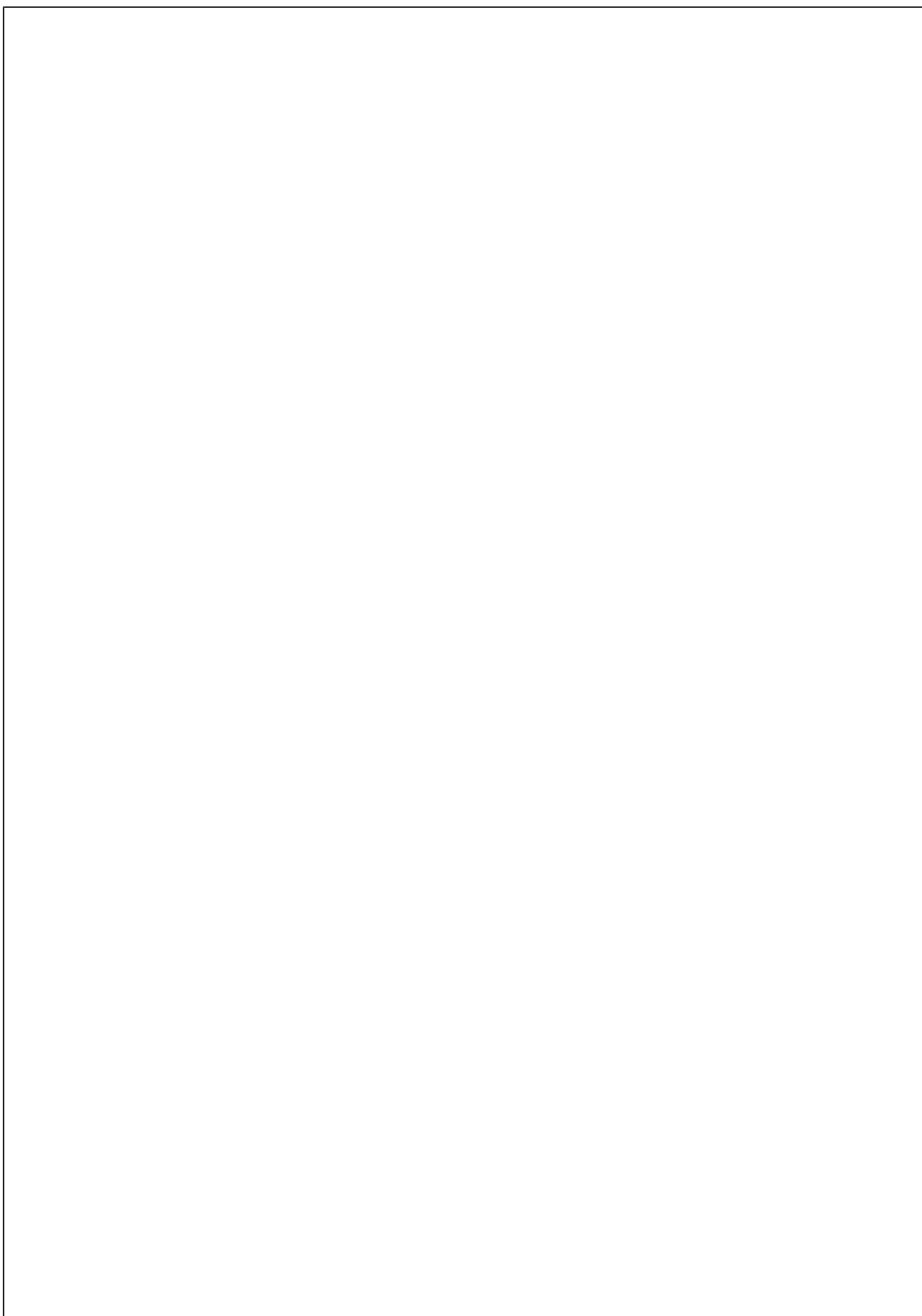

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/161626,Znak-Polski-Walczacej-na-budynku-PAST-y.html>
28.02.2026, 20:33

Znak Polski Walczącej na budynku PAST-y

W 80. rocznicę powstania znaku Polski Walczącej Instytut Pamięci Narodowej postanowił upamiętnić fakt „narodzin” symbolu walki z okupantem.

20.03.2022

Na budynku PAST-y przy ulicy Zielnej 39 w Warszawie, każdy przechodzień może zobaczyć znak Polski Walczącej, który pomimo upływu czasu wciąż jest symbolem walki, męstwa i honoru. „Kotwica” powstała w „czarną noc okupacji”, przetrwała w polskiej pamięci wojnę, okres PRL, a jej fenomen jest żywy również dziś.

„P” i „W” czyli P – jak Polska i W jak Walka. Dwie litery stanowiące znany wszystkim Polakom znak nierozdzielnie łączący się z Polskim Państwem Podziemnym i Powstaniem Warszawskim. Symbol ten podtrzymywał ducha polskiego społeczeństwa w warunkach okupacyjnego terroru. Przypominał, że wojna trwa, a jej zwycięski koniec jest dla Niemiec niepewny, wręcz przeciwnie, musi budzić niepokój i polskie nadzieje na zwycięstwo. Narodził się w wyniku przeprowadzonego na początku 1942 roku konspiracyjnego konkursu Biura Informacji i Propagandy Warszawskiego Związku Walki Zbrojnej, który później przemianowany został na Armię Krajową. W ramach rywalizacji do konkursu zgłoszono 27 projektów, z czego najlepszym okazał się projekt instruktorki harcerstwa i studentki historii sztuki na tajnym Uniwersytecie Warszawskim - Anny Smoleńskiej. Dzięki harcerzom z Szarych Szeregów symbol został błyskawicznie rozpropagowany w ramach akcji małego sabotażu. 20 marca 1942 roku, znak ten po raz pierwszy pojawił się na ulicach Warszawy. Namalował go Maciej Aleksy Dawidowski „Alek” na werandzie znanej cukierni Lardellego. Lokal był popularny wśród warszawiaków, ale zaglądali do niego również okupanci. Chodziło o to, by i oni dostrzegli znak protestu i nadziei. Nie sposób zliczyć, w ilu miejscach z narażeniem życia ozdobiono nim mury Warszawy i innych miast okupowanej Polski. Po wojnie stanowił graficzną formę sprzeciwu wobec komunistycznej władzy. Znak Polski Walczącej – symbol chroniony dziś ustawą, stanowi jeden z najważniejszych znaków państwowych i z dumą wykorzystywany jest podczas wielu uroczystości upamiętniających najważniejsze dla Polaków wydarzenia z okresu II wojny światowej.

Anna Smoleńska

Współautorka jednego z najbardziej rozpoznawalnych dziś polskich symboli, Anna Smoleńska urodziła się 28 lutego 1920 r. w Warszawie. Pochodziła z rodziny głęboko zaangażowanej w konspirację. Kolportowała „Biuletyn Informacyjny” oraz uczestniczyła w akcjach Małego Sabotażu „Wawer”. Jako łączniczka powierzono jej dział opieki nad więźniami politycznymi i utrzymywanie łączności z rodzinami aresztowanych. Choć nieśmiała, walczyła z wielkim uporem o zdobywanie czegokolwiek dla innych. Wysyłała więźniom paczki i dostarczała im grypsy z Pawiaka. Była jedną z najlepiej poinformowanych konspiratorek. Wiedziała o tym, kto w okrutnym śledztwie nie powiedział nic lub kto błaga o truciznę, bo dłużej już nie może wytrzymać. Docierały do niej listy rozstrzelanych. Wtedy sama musiała pukać do drzwi ich rodzin, by zawiadomić o śmierci bliskich. Szczególnie interesował ją jednak mały sabotaż. Jako osoba uzdolniona plastycznie dużo rysowała, malowała i fotografowała. W 1942 r. Anna wygrała konkurs Biura Informacji i Propagandy KG AK na znak Polski Walczącej. Dalsze losy Anny Smoleńskiej były tragiczne. Aresztowana przez Niemców jesienią 1942 r. trafiła do więzienia na Pawiaku, a

potem do Auschwitz. Tam wytatuowano jej numer 26008. Wraz z nią do obozu trafiła jej matka, siostra i szwagierka. Żadna z kobiet z rodziny Smoleńskich nie przeżyła. Zmarła w przeddzień pierwszej rocznicy powstania znaku, 19 marca 1943 r., mając zaledwie 23 lata.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Rocznica